

Uchwała Rady Młodych Naukowców nr V/19
z 2 listopada 2016 r.

w sprawie uwag RMN do projektu ustawy o zmianie ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki oraz niektórych innych ustaw, z dnia 13.10.2016

§ 1

Działając na podstawie § 3 ust. zarządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 sierpnia 2015 r. w sprawie powołania Rady Młodych Naukowców, RMN przedstawia swoje uwagi do projektu ustawy („projekt”) o zmianie ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki („ustawa”) oraz niektórych innych ustaw, z dnia 13.10.2016.

RMN wspiera ideę zbliżania środowiska nauki oraz biznesu, dlatego częściowo popiera projekt przepisów mających na celu ułatwienie realizacji projektów o potencjale wdrożeniowym oraz rozwoju ścieżki kariery naukowcom łączącym w swojej pracy elementy naukowe z elementami wdrożeniowymi.

Zdaniem RMN możliwość pełnienia funkcji promotora pomocniczego przez pracowników zatrudnionych w firmach i posiadających stopień doktora może przyczynić się do sprawniejszego przeprowadzania przewodów doktorskich z pogranicza nauki i biznesu. **Jednocześnie RMN pragnie podkreślić, że już w obecnym stanie prawnym istnieje możliwość wykonywania części pracy doktorskiej w przedsiębiorstwie (np. część pracy doświadczałnej) oraz że nie istnieją żadne przeciwwskazania formalne/ustawowe, aby osoba zatrudniona w przedsiębiorstwie i posiadająca stopień naukowy doktora, mogła być opiekunem doktoranta i promotorem pomocniczym jego przewodu doktorskiego.** Stwarza to możliwość prowadzenia badań wdrożeniowych w kontakcie z przedsiębiorstwami podczas wykonywania pracy doktorskiej. RMN zauważa, że możliwości te nie są w pełni wykorzystywane przez doktorantów i potencjalnych promotorów pomocniczych i dlatego apeluje do MNiSW o informowanie przedstawicieli przedsiębiorstw o takiej możliwości opieki nad doktorantami.

Jednocześnie RMN zdecydowanie sprzeciwia się wprowadzeniu wdrożeniowego ekwiwalentu stopnia doktora habilitowanego opartego na powszechnie krytykowanym przez środowisko naukowe art. 21a ustawy, który umożliwi nadanie uprawnień równoważnych stopniowi doktora

habilitowanego bez procesu oceny dorobku i osiągnięcia habilitanta przez środowisko naukowe oraz – w proponowanej w projekcie wersji – bez kontroli Centralnej Komisji do Spraw Stopni i Tytułów („CK”). Zdaniem RMN nadawanie uprawnień równoważnych stopniowi doktora habilitowanego osobom, których dotyczy art. 21a ust. 6 i 7, w drodze arbitralnej i jednoosobowej decyzji rektora/dyrektora jednostki spowoduje dewaluację warunku minimum kadrowego wymaganego do uzyskania uprawnień do prowadzenia kierunków studiów czy nadawania stopni naukowych. Wprowadzenie art. 21a w proponowanej formie pośrednio czyni rektora/dyrektora jednostki naukowej, poprzez odpowiednie prowadzenie polityki personalnej, instytucją decyzyjną w kwestii nadawania uprawnień, prowadząc do paradoksu, w którym rektor/dyrektor jednostki staje się decydem w własnej sprawie.

W opinii RMN udział w prowadzeniu przewodów doktorskich (promotorzy pomocniczy) osób ze środowiska biznesu, które posiadają stopień doktora nauk, jest pożądanym kierunkiem zmian mającym na celu zintensyfikowanie współpracy nauki z biznesem oraz podniesienie innowacyjności polskich przedsiębiorstw. Niemniej jednak do tych właśnie czynności powinny być ograniczone uprawnienia specjalnie wprowadzane ustawą. Osoby, których dotyczy decyzja nie powinny nabywać pełnych praw równoważnych stopniowi doktora habilitowanego, w tym możliwości zaliczenia do minimum kadrowego na potrzeby prowadzenia kierunków studiów oraz nadawania stopni naukowych.

Ponadto szczegółowego dookreślenia wymaga kategoria „działalności badawczo-rozwojowej” (art. 21a, ust. 5), szczególnie w odniesieniu do nabywania uprawnień równoważnych uprawnieniom z posiadania stopnia doktora habilitowanego przez pracowników organów administracji publicznej czy organizacji pozarządowych, które to podmioty bezpośrednio wskazuje się w uzasadnieniu projektu.

Poza niebezpieczeństwem całkowitej deregulacji kwestii nadawania uprawnień jednostkom RMN dostrzega również problem spadku znaczenia stopnia doktora habilitowanego związanego z wprowadzeniem regulacji zapisanych w art. 21a. Fakt, że osoba – w drodze arbitralnej jednoosobowej decyzji rektora/dyrektora – może nabyć uprawnienia tożsame z uprawnieniami doktora habilitowanego, nie podlegając żadnej rzetelnej ocenie recenzenckiej, w szczególności ocenie recenzenckiej w modelu *peer-review*, jest krzywdzący dla uzyskujących stopień doktora habilitowanego ścieżką tradycyjną. W przyszłości doprowadzi do wypaczenia i całkowitej dewaluacji tego stopnia naukowego. Co również istotne, w dłuższej perspektywie, rozszerzenie art. 21a ustawy spowoduje także jeszcze większy niż obecnie obserwowany spadek poziomu doktoratów, które będą mogły być nadzorowane jak i recenzowane przez osoby, które uzyskały uprawnienia równoważne ze stopniem doktora habilitowanego z pominięciem recenzji środowiska naukowego oraz nadzoru CK.

Rozumiejąc ideę stojącą za projektem, RMN zwraca uwagę, iż zachętą do zaangażowania pracowników jednostek naukowych w prace wdrożeniowe mogłoby być – postulowane przez RMN – zniesienie obowiązku habilitacji dla pracowników naukowych i naukowo-dydaktycznych (Uchwała RMN nr V/6 z dnia 29 marca 2016 r.; § 1, pkt. 2). Przy braku obowiązku habilitacji pracownicy zainteresowani głównie wdrożeniami mogliby być zatrudniani w jednostkach naukowych na czas nieokreślony i zachowaliby możliwość uczestniczenia w promowaniu doktorantów jako promotorzy pomocniczy. Równocześnie nie istniałoby ryzyko deterioracji jakości habilitacji i przyszłych doktoratów na skutek nadawania ekwiwalentu habilitacji z pominięciem recenzji i nadzoru CK.

Jednocześnie RMN zwraca uwagę na to, iż projekt nie rozwiązuje problemu formy rozprawy doktorskiej oraz ram czasowych jej przygotowania, na które to kwestie RMN zwracała uwagę w Uchwale RMN nr V/11 z dnia 1 czerwca 2016 r. (§ 1, pkt. 2–3). Zdaniem RMN dopuszczenie rozprawy doktorskiej opublikowanej w części (obecnie rozprawa może być nieopublikowana lub opublikowana w całości) oraz umożliwienie włączania do rozprawy publikacji wykorzystanej do otworzenia przewodu doktorskiego (obecnie publikacja ta nie może stanowić części rozprawy) przyczyni się do przyspieszenia karier młodych naukowców i będzie również zmianą pro-jakościową.

§ 2

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Młodych Naukowców

dr hab. Emanuel Kulczycki